

ДОБРУДЖА

ОРГАНЪ НА СЪЮЗА НА ПРОСВѢТНО-БЛАГОТВОРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА «ДОБРУДЖА» ВЪ БЪЛГАРИЯ

Адресъ:
в-къ „Добруджа“
ул. „Клементина“ №15
Годишенъ абонаментъ:
За членове . 60 лв
За нечленове . 100 лв
Обявления
по споразумению
Брой 2 лв.

Редакторъ: М. Бончевъ

Жетвата

Въпросътъ за настаняването на бължаниците е вече на равнище, следъ като изкачи баира. Много жертви, много трудъ, много сръдства бяха вложени, но въпросътъ за настаняването на бължаниците почти стигна до своето разрешение.

Тръбва да признаемъ, че организиратъ по настаняването на бължаниците — по-раншниятъ и сегашниятъ — изживяха много енергия, за да преодолеятъ хиляди спънки — естествени и изкуствени — които сръщаха по пътя си. Не беше лесно да се отнеме земята отъ едни, за да се даде на други. Не беше лесно да се прекратятъ голѣмитъ препятствия, които заинтересовани кръгове поставяха по пътя на тия усилия. Подвигъ е, съ една речъ, всичко извършено досега отъ организиратъ по настаняването на бължаниците.

Въпреки всичко, обаче, тукъ таме има още нѣкоко неизследвани островчета — има отдалѣни групички отъ бължаници, които отъ много години седятъ нгоземлени, билъ поради отдалечеността си и изолираността си, било поради грѣшки, извършени при декларирането на фондовете земя, било пъкъ, че нѣматъ на селскитъ кметове и покровителстващитъ ги голѣмци — народни представители, не можа да бжде сломенъ. Може би тѣзи случаи да сѣ малко — почти изключени — но именно за това правятъ силно впечатление, защото стѣрятъ гравитионъ спокойното море на оземненитъ бължаници.

Намъ е известна похвалната дейтелностъ на Дирекцията по настаняването на бължаниците. Позната ни е амбицията, която тя прави да настани и последния бължанинецъ, който по законъ има право на нейната грижа.

Не еднажъ сѣ чували горещитъ благодарности на бължаниците, отъ правителствени Дирекцията и къмъ нейнитъ жуморими служители.

И затова именно ние бихме желали, щото никога да не се чуе, че дори само едно бължаниско семейство, подпадащо подъ покровителството на закона, е останало ненастанено. Не е произволно ако добавимъ, че въ действителността си организиратъ по настаняването не трѣбва да гледатъ буквата на закона, а неговата целъ — създаване поминѣкъ на всички ония, които сѣ избѣгали, въпреки своето желание, отъ роднитъ си мѣста.

И предъ тази целъ какво представлява отрицателното поведение на нѣкои мѣстни егоисти?

Предъ тази велика целъ какво представлява, напримѣръ факта, че въ едно село, дето вече сѣ въвели бължаници, нѣмало фондова земя, а въ сѣдното имало? Какво представлява лошата партизанщина на мѣстнитъ хора?

Заговорихме на тази тема, защото чувствуваме горестта на нгоземненитъ наши бължаници, които гледатъ какъ сѣ мюлеятъ въ тежки вѣлки чуждитъ ниви и сѣ оброрена глава мечтаятъ за свои, съ каквито, впрвеме, уважаемата Дирекция ще ошастливи въ най-скоро време и ония малцина, които по една или друга причина сѣ останали нгоземлени.

Дано това да е последното лѣто, презъ което добруджанскитъ бължаници ще женатъ като ритан чужди ниви.

ОТВОРЕНО ПИСМО

До г. Емануилъ Бунуца

ромънски писателъ, членъ на Р. Е. Н. Клубъ

Толкова се изхитри свѣтътъ, любезни колега, че дори и за най-голѣмитъ свои престѣпления намѣри принципи, въ името на които не само да ги оправдае, но и да ги извърши съ гордостъ.

Днесъ всичко това е шито съ бѣли конци. Липсата на моралъ въ днешната политика, която първа крѣщи за моралъ, е съвсемъ очевидна. И ако има още чисти хора, тѣ би трѣбвало да бждатъ между насъ, колега. Помните ли речта на Вандервелдъ на банкетъ въ Брюкселъ — когато казваше, че само въ нашата сръда да намира мораленъ отидихъ? Защо осквернитъ себе си и потопихте дветъ си ръце въ калъта на най-нечовѣшка политика? Неотдавна още вие, ромънитъ, бѣхте чисти народъ — вие протестирахте, че Европа ви дава Добруджа на Берлинския конгресъ. Не искахте тая „българска провинция“ — не искахте отъ приятели да ставате грабителни. Нима днесъ моралътъ на Европа можа да деморализира най-първитъ ви синове? Вземайте мѣрки, ако е така и спасявайте себе си!

Да бѣхъ ви видѣла да се хвърлите въ едно дѣло за защита на ваши поробени братя, бихъ ви ржкоплѣскала; но вие вземате живъ дѣлъ въ една грабежническа политика.

Млчителино, обидно ми е да отхвърлямъ вашитъ аргументи — толкова сѣ недостойни въ своята неистинностъ. Права го сѣ чувство на превъзможната гордостъ, само защото сме колеги въ единъ и сѣщъ клубъ.

Толкова, че, когато въ България въ южна Добруджа, ще може да отворите на българитъ толкова училища и църкви, колкото пожелаатъ. Това безъ заобикалки значи: когато пропждите българитъ съ всички нечовѣшки начини отъ домоветъ имъ и останатъ само сто души въ Добруджа, ще имъ дадете, разбира се, всичко каквото искатъ. Тѣ вече не сѣ много, намалели сѣ, споредъ ваши изчисления, на 135,000 заедно съ турцитъ. Още една-две пролѣти сѣ преселени куцовласи и работатъ е готова. Бързо действувате, наистина!

Преди анексията имало е само българини 134,331, а турци 106,830, около 30 000 татари, цигани, гагаузи и други, и само 6,359 ромъни. Това сѣ изчисленията на нашата официална статистика, на която цѣла Европа вѣрва, щомъ като отъ нея иска сведения за Гърция, Ромъния и Югославия дори. (Нашата Дирекция на статистиката изчислява по народности, а въ поменатитъ страни — по поданство).

Ако не вѣрвате на нея, вземете изчисленията на вашата военна властъ въ момента на анексията. Споредъ нея имало е въ селата 136,439 българи, безъ мжжѣтъ, които въ редоветъ на българската армия сѣ биле на бойното поле; 151,840 турци и татари, 8,532 ромъни, заедно съ новитъ военни и граждански ромънски власти. Въ градоветъ е имало 24,484 българи, 11,600 турци и 4,344 ромъни. Не споменавамъ малката цифра на другитъ народности.

Имали сме преди анексията 516 основни училища, а сега само 4, имали сме 24 прогимназии, гимназии и професионални училища, а сега само 4. Вие казвате, че сегашниятъ имъ брой не можелъ да бжде както преди анексията, защото тогава сме отваряли училища на побългаренитъ турци. Ние нѣмаме такива, колега. Турцитъ имаша и свои училища, и свои джамии, и дори свои сѣдилища, на които вие, ромънитъ, посѣгнахте първи, за да имъ ги отнемете. Само въ това не можете да уязвите нашата страна — не и тежъ ги грѣхътъ на тиранията и чуждитъ народи у насъ сѣ по-нѣкога по-добре, отколкото въ Отечеството си. Трѣбваше да видите, какъ на „Св. Кирилъ и Методи“ манифестирахъ ученицитъ. Нашето гостоприемство даде преднина на чуждитъ учи-

лища — цѣлъ частъ дефелираха, докато дойде редъ до нашитъ.

Че още нѣмате разрешение за ромънски училища у насъ — позволете ни сега, когато тѣ се изостри положението и ние да имаме право да използваме нѣщо за своя защита. Когато въпросътъ докосне васъ, гласътъ ви прѣзвучава съ възмущение и протестъ: тогава щѣли да отхвърнатъ ония 100,000 ромънци въ Видинско, които изнемогавали подъ нашата властъ! За да не изпаднете въ заблуждение, ще ви дамъ точни данни за числото имъ: въ Видинско презъ 1910 год. е имало 21,445 ромъни мжжѣ и 21,628 жени, а въ 1920 г. — 18,067 мжжѣ и 19,093 жени. Всичко ромъни въ цѣла България е имало: презъ 1910 год. 39,932 мжжѣ и 39,497 жени, а презъ 1920 год. — 28,128 мжжѣ и 29,184 жени.

Както виждате числото имъ намалява и нѣма причини да бждатъ днесъ само въ Видинско 100,000, споредъ вашето изчисление. Но какво значатъ цифритъ и фактитъ? Ние се уморихме да ви ги даваме, а вие ги изопачавате, когато ви трѣбва.

Кажете ми сега само, любезни колега, какъ да нарека оная нечовѣшка ваша политика, отъ която вие не се стѣснвате, говорите за нея открито, просто безъ угризение на свѣстъ, безъ стѣснение, като че ли срамътъ завинаги е напусналъ тая грѣшна земя: твърдението ви, че куцовласитѣ вали въ Добруджа при българитъ, като при свои родни братя. Тия хора сѣ развързани инстинкти, съ които дори адската полиция мжчно се справя, които за най-малкѣ поводъ прогонватъ отъ жилищата десетки л стотици семейства, избиватъ честнитъ селяни, позорятъ женитъ имъ — тѣ наши братя! Тѣ, които заграбватъ имотъ, разораватъ засѣта, поникнала пшеница и засѣватъ свой кукурузъ върху нея! Сама видѣхъ какъ баща и майка водѣха своето битие отъ цинцаритъ дете на лѣкаръ, какъ умрѣ по пътя, какъ родителитъ си скубѣха коситъ ютъ мжка. Нашитъ братя ли го биха до смъртъ? Видѣхъ и нашитъ селяни, които познавамъ отъ детинство досега — „братята“ тѣ сѣ ги смазали, че едва можахъ да ги позная. Отчаянието е замѣгнело погледа имъ, мжката ги е прегърбила. А бѣхъ, драги колега, все стопани, все господари, хора съ достоинство.

Но и това не е всичко. Твърдите, че въ нашитъ градове Котелъ, Копривница, Габрово и др. сѣ живѣли повечето побългарени ромъни. Съветвамъ ви, когато черпите сведения за единъ народъ, да не ги вземете отъ тамъ, дето има зла воля — може да ви подведаатъ. Ако отъ това не теглѣха толкова хиляди хора, щѣхме само да се посмѣемъ надъ комичното положение, въ което изпадате.

Познавате ли вие какви сѣ градоветъ, които сѣ пазили съ вѣнове националното съзнание на единъ поробенъ народъ — пазили сѣ го като светиня? Които сѣ крили огъня въ пепелта презъ десетки и стотици поколения? Които знаатъ, че народътъ не е въ временнитъ географични граници, а въ националното си съзнание? Тия градове, драги колега, сѣ именно Котелъ, Копривница, Габрово и всички останали, които имате предъ видъ въ статията си, че сѣ отъ побългарени ромъни. Знаете ли, че въ своя фанатизъмъ да се не смѣсватъ съ чужди елементи, тѣ дори не сѣ женили съ хора отъ други градове? И ако сме народъ съ свой опредѣленъ характеръ, нѣщо което никой нѣма да ни отрече, освенъ оня, който умислено иска да го стори — всичко това дължимъ тъкмо на тия градове. Не улучихте добре съ избора на имената имъ — не ви върви. Къмъ всичко, къмъ което посѣгнахте, сѣ изплъзна отъ ръцетъ ти.

Ако фактитъ нѣматъ значе не за васъ, остава да биемъ на свѣстѣта ви — ано и

Бритска благодарность

Пловдивското просвѣтно-благотворително а-во „Добруджа“ е изпратило следното писмо до Дамския комитетъ при ИК:

Земетръсътъ на 18 априлъ т. г. докара огромно национално бедствие на една голѣма частъ отъ Южна България.

То се изрази чувствително и върху малцината изстрадали добруджанци, живущи въ Пловдивъ и околността му.

Нашитъ страдания, обаче, намѣриха отзвукъ у благороднитъ сръца на добруджанкитъ въ София и тѣ се притекоха на помощъ чрезъ високоуважаемитъ госпожи Панчева и Горанова, които донесоха десетъ хиляди (10,000) лева.

Помощта се раздаде лично отъ делегиранитъ отъ Вашия комитетъ дами. Асптата, дадена на тридесетъ и две изстрадали добруджански семейства въ Пловдивъ, се посрещна като благодатна росица следъ дълга суша. Тая помощъ закрепи вѣрата ни въ сестринскитъ чувства на добруджанкитъ отъ София, че въ критични дни, ние добруджанцитъ, прокудени по цѣла България, не ще бждемъ изолирани, защото ни свързватъ и ще ни свързватъ родни връзки отъ миналото и бдещето на родната ни земя — Добруджа.

Добруджанскитъ семейства въ Пловдивъ ще запазятъ въ себе си живи спомени отъ майчинскитъ ободрителни слова на благороднитъ ваши делегатки г-жа Панчева и г-жа Горанова, които лично ни изказаха въ импровизираниитъ наши поклонони. Отъ името на добруджанската емиграция тукъ благодаримъ на отзивчивитъ пожертвователи, които съ своята лепта облекчиха отчасти страданията на пострадалиитъ.

Скъпо тѣй дължимъ голѣмата си благодарность на г-жа Панчева и г-жа Горанова, които не пожалиха труда да бродятъ изъ покрайнинитъ на Пловдивъ, където живуватъ българитъ отъ Златна Добруджа.

Председателъ: М. Георгиевъ
Секретаръ: Н. Овчаровъ

тамъ не се чуе ехо, ще ви кажа друго: нищо нѣма да ви помогне. Макаръ да нѣма сега ни едно българско училище въ добруджанскитъ села и никой не се моли въ българска църква, а по градоветъ младежта сѣ ромънизира въ вашия луксъ — има нѣщо по-дълбоко, което ще запази народа ни. Дори ако прогонѣхте отъ тамъ всички българи и завържите приятелство съ родоотстъпникитъ останали при васъ, нѣма да убиете, обичайта ни къмъ оная земя, на която вие сте скорешни гости, а ние сме родени отъ прѣстѣта и и навредъ сме като на чужбина.

Следъ всичко това, говорите и за дружба между българи и ромъни. Ние, драги колега, сме на чисто — когато стискаме ръката нѣкому, трѣбва свѣстѣта ни да е ясна. Не зная вашето мнение за дружбата и не мога да си обясня какъ сѣ могли да ви увлекатъ материалнитъ интереси на страната ви, за да останете чуждъ като човѣкъ, мислителъ, даровитъ писателъ, чуждъ къмъ мжченичеството на толкова хилядеи народъ, узавенъ въ най-святото и скъпото — прогоненъ отъ своя роденъ домъ, следъ като десетъ години е билъ на война и има като всички правото на почивка.

Вие не само останехте чуждъ и глухъ, и нѣмъ, но влѣзохте въ редоветъ на неговитъ тирани, прогонихте го отъ дома, настанихте се, в сега сѣ любезна усмивка протягате галантно ръка и говорите за приятелство.

София, 14.VI. 1928 год.

Дора Габе

До кога?

Тежко бреме беше паднало от душата на нещастните българи, когато се сключи българишкият заем и учреди Дирекцията за селскостопанското настаняване на българи. Надежда окрили техните мечти, че, най-после, ще получат по парче земя, която ще осигури техни корави зальци и ще престанат да бъдат чужди ратан.

Като били непостижим далеч останали за мнозина светлите надежди и днес ги изтръпват при мисълта, че няма да бъдат оземлени, защото земята, определена за българи, се взема за други нужди, намалява се разгърбът на дадената, или пък счига съвсем се отнема по причини на някаква неизпълнена формалност.

Несправедливостта и партизанщината наново взеха връх.

Има българи, като тия в с. Юперь, които чакат години по ред и въпреки че има 900 декара фондова земя, силните наденяват оземляването на 22-тх българи семейства. Щели да бъдат оземлени само 8 семейства. Защо? Защото така искат кметът, секретар-бирникът и силните партизани.

Докога ще се гаврят с българи и техният търпение?

Много тжна е констатацията, че и в Дирекцията почнаха да се налагат силите на деня, въпреки че тя е институция с специални средства и задачи.

Чашата на търпението се прелива и ще започнем да изнасяме всички факти на несправедливост и злоба партизанска проява.

Ч. О.

Има ли в Ромъния правосъдие

Ето какво е казал Дем. Добреску, адвокат в Букурещ, по случай произирането му като председател на ромънския адвокатски съюз:

„Подозрено в основите, правосъдието е почти премахнато. То днес е заместено с военното правосъдие и с администрацията. Напастта е голяма за нацията и задачата на адвоката престава, защото при военните власти и при изпълнителната власт, адвокатът не може да изпълнява своята мисия.“

„Съюзът, от името на адвокатското тяло, всегашния пионер на законността — е длъжен да води борба за възвръщането ѝ.“

„За това ще сложа този въпрос в недрата на съюза, за да вземе той едно поведение и едно решение, което не може да бъде освен очакването и което ще донесе за съюза и за адвокатското тяло възникване от симпатии и похвали на народа, жаден за законност.“

Б. Р. Когато един председател на ромънския адвокатски съюз твърди, че правосъдието в Ромъния е почти премахнато, ние трябва да му повярваме. Думите му са казани с пълна отговорност за тяхната тежест. Като се прибави, при това, че в Добруджа се прилага един противоконституционен закон, както призна проф. П. Негулеску, светът трябва да приеме за доказано, че в Добруджа е въведено колониално управление, както заявиха царинистите в Алба-Юлия.

Изъ „Добруджански вечери“

Ражбата цвѣти. Какъ въздухътъ съсхъ! Спокойно, мерно дъша равнината, талази тоятъ се до тъмний лѣсъ, изправенъ като стена покрай рѣката.

Ражбата цвѣти. Какъ смѣи се всѣки цвѣтъ! И въ слънчевата мръжа златна душа несемна прѣска аромат и грѣй любовъ велика, неособна.

Ник. Вас. Ракития

Страшна болна

(Писмо отъ Русе)

За втори път на 10 т. м. добруджанци отъ Силистра и Тутраканъ посетиха града ни.

Отъ зори пристанището на Русе се оживи, хиляден народъ съ нетърпение очакваше пристигането на парахода. Часътъ е 3 следъ обѣдъ, а параходътъ още го няма. А мъжете, жените и децата, отпаднали отъ умора и жегата, необдвали, седнали по камъните, мълчаливо очакватъ. Кого? Екскурзиянти ли? Не, своите братя чакатъ ги. Грозна мъжа е свила сърдцата имъ и приковала погледите имъ въ мътните води на Дунава.

Въ 5:35 параходътъ пристигна. Кордонътъ отъ стражари въ единъ мигъ се разкъсва и хилядниятъ народъ съ устремъ отблъсква стражата до брѣговата линия.

Нѣми стонове и хълцания, съзвонъ, вадени недоволства!

Посрещати не сж само добруджанци-емигранти. Всички русенци, всички българи, намерили се случайно въ Русе, бѣха посрещани. Развълнувани, простъзени, ги си шепнеха: „Тежко, колко тежко!“

Какво изпитаха ръководителите на екскурзията? Забелѣзали ли пламъка въ очите на посрещати и гости, милотната радост на едините и другите? Чуха ли шепота на гъните устни, почувствуваха ли ударите на сърдцата въ гърдите на кръвните братя?

Вие, мадамъ Пучеря, не сте могли да не почувствувате нещастие на тия хора, стъпили за малко върху свободната земя на своето довчерашно, но и бѣда отечество. Не си ли спомните въ този случай за вашия мъжъ, твърде кръвожаденъ досега, който има голѣмъ дълъ въ нещастие на тия добри хора? Не се ли породи у васъ желанието да го направите по-добъръ, да го отклоните отъ негови лоши и жестоки намерения, да се отнася братски съ българи, та по такъв начинъ тия екскурзии наистина да послужатъ за туране кръстъ на лошите спомени и за мостъ на по-добри отношения? Ако такива желания не сж се породили у вашето сърдце, тогава вашите инициативи сж безполезни и ги се израздаватъ само въ неслепи зрелища.

И вие, г. да сенатори, които ни бѣхте гости, помнете се да опомните самозабравилите се управници въ вашата страна, наложете се да спратъ тегилата на нашите братя.

Иначе ще засилите убеждението ни, че съ вашите визити искате да хвърлите прахъ въ очите на глупците, убеждение, засилено отъ факта, че когато мадамъ Пучеря замина за Русе съ парахода, пъленъ съ добруджанци, на същия понтонъ въ Силистра нейниятъ мъжъ — депутатъ Ташку Пучеря — слѣзе съ 450 семейства цинцари-колониисти, които доведо въ Добруджа, за да заематъ домовете на сжщо толкова български семейства!

Русия

Лъжете се, злодѣи!

(Писмо отъ границата)

Звѣроветъ власи, насилници въ клетка Добруджа, всѣкой денъ измислятъ все нови начини за избиване, ограбване, изтезаване пропѣждане българите и тѣзи незабавима земя.

Ето още една хитро скроена игра. Тоя случай е станалъ на 9 априлъ т. г. въ с. Кастмарь, Тутраканско. Нѣколко души „разбойници“ българи, „комити“ разбира се, къмъ 10 часа вечерта вѣзали въ домъ на Петко Ивановъ. Тенекето — власко ухо — съ целъ да го „ограбятъ“. Заловили го, обаче оставили момченето му Цвѣтко да „избѣга“ и да отиде въ дома на сѣседа си Дако Недѣлковъ, 60 год., който има избѣгалъ синъ въ България. Цвѣтко разправилъ на дѣдо Дако, че разбойници нападнали къщата имъ, заловили баща му, заговя го помолилъ да отиде на пошта и заяви на полицията. Следъ 15—20 минути и жената на Петка „сполучила да избѣга“ отъ разбойниците и отишла сжщо въ къщата на дѣдо Дако. Следъ около половинъ часъ и Петко „сполучилъ да се изкубне отъ разбойниците“, безъ да му взематъ нѣщо и безъ да му кажатъ нѣщо — само разхвърляли сандѣка му. И той отишел въ къщата на дѣдо Дако. Вижъ какъвъ случай, всички се скрили въ къщата на дѣдо Дако, като че се наговорили. Колко глупави „разбойници“. Заловили жертвата си и, макаръ да били 5—6 души, изпустили я следъ единъ часъ, безъ да кажатъ нѣщо. Навѣрно ченетата имъ сж се били схванали отъ страхъ.

Дѣдо Дако и детето отишли да повикатъ жандари, които следъ малко дошли и започнали да стрѣлятъ. Понеже момчето, като плачело, питало дѣдо Дако „разбойниците“ ще заколятъ ли татѣ, а той отговарялъ, че няма да го заколятъ, отъ тукъ полиците извадили заключение, че дѣдо Дако познава разбойниците и знае намеренията имъ. А „нападнатиятъ“ Петко недвусмислено заявилъ, че нападателятъ сж синътъ на дѣдо Дако, синътъ и зетътъ на Йото Николовъ, 60 год. човекъ, които живѣли и тримата въ България.

„Визитътъ“ залавятъ дѣдо Дако, Йото Ниновъ и мощната стража — пегъ турци и единъ българинъ — и ги подложили на безчовѣчни изтезания. На дѣдо Дако туряли клечки между прстите и ги списвали. Поставили му прстите между вратата и ги притискали. Шефътъ на пошта и тоя на секцията подбравъ дѣдо Дако, Йото, стражата и съпругата на Петъръ Цвѣтковъ, зетъ на дѣдо Дако, и ги подкарватъ къмъ Силистра. Като стигнали до с. Асфаткой, почнало да вали дъждъ, обаче тѣ продължили пътя, макаръ, че „хоците“ не били добре облечени. Измокрени като мишки стигнали до с. Айдемиръ. Тамъ единъ звѣръ сержантъ, уловилъ дѣдо Дако за гърлото и го държалъ докато поспине, ударилъ го съ юмрукъ по лицето,

До гуша

Въ с. Ново-Ботево, Добришко, цинцаринътъ Добри Варантъ си е разпасахъ пояса си. Синътъ на Варантъ вѣзали въ нивата чии българи. Жената на последния отишла да ги изпѣи. Варантъ изпратилъ единъ отъ слугите си, Георги Нича, да набие жената. Слугата я набилъ съ юмруци. Следъ малко самъ Варантъ я срещналъ на улицата и започналъ най зѣвски да я бие съ едножърво, съборилъ я на земята и скачалъ върху нея. Теглилъ я за косите, изправялъ я и пакъ я тръскалъ на земята. Сжщия се е закаралъ да застрѣля мъжа ѝ, а нея и дѣцата ѝ щѣлъ да изгони въ България, заявявайки, че само той ималъ право да живѣе въ това село, че той е господаръ, а българите трѣбва да се махнатъ по-далеко.

Чудно търпение иматъ българските селяни! Но когато пъкъ имъ кипне!

„Стари“ комити

Процеситъ срещу „комитаджии“ въ Добруджа нѣматъ край. Както се вижда отъ долното съобщение, тия процеси сж образувани преди 10—12 години, и се разглеждатъ едва сега.

„Винторухъ“ пише: „Съобщаватъ отъ Кюстенджа, че военниятъ съдъ на 9-а дивизия ще разгледа единъ процесъ за една комитаджийска банда, която презъ 1916/17 г. е тероризирала населението на Четирджълия. Бандата се е състояла отъ следните лица: Н. Киргизису, Н. Маринъ, нареченъ Турчина, Мехмедъ Али, Секфе Ферадъ, Е. Додурмаджи, Х. Македонски, Р. Маджаровъ, И. Кермедчиевъ и Иванчо Вухпе, всички отъ гр. Тутраканъ, Дуросторски окръгъ. Тия комитаджии иматъ въ актива си множество убийства, грабежи, изтезавания, а сжщо и шпионажъ и услугване на неприятеля. За дѣлото сж повикани повече отъ 200 души свидетели.“

за да го съдѣи и го оставилъ на земята въ несвѣстъ. Следъ това наредили ги подъ стрѣхата да седятъ гологлави и да капятъ капките на главите имъ. Въ това положение ги държали до като престане дъждъ.

Закарали ги въ Силистра, където ги арестували. Дадени сж подъ съдъ (воененъ, развара се). Дѣдо Дако, докато „познае“, че разбойниците сж показаните отъ Петко Тенекето лица, е битъ на два пъти до изгубване съзнание. Освободени сж отъ затвора по общия редъ, съ ходатайството на разните крадци, силни на деня.

Синътъ на дѣдо Дако, зетъ му Петъръ Цвѣтковъ и синътъ на Йото Ниновъ живѣятъ въ България, гледатъ си полската работа и на умъ не имъ е идвало да преминаватъ границата.

Целта на това скроено нападение е ясна. Най-малкото двама баци трѣбва да отидатъ при синовете си. Но ромъните се дължатъ! Синовете ще отидатъ при бащите си, заедно съ свободата на Добруджа!

Изъ учебното дѣло въ Добруджа

(Учителски спомени)

Когато нашиятъ сжкъ роденъ кжтъ остана въ ржцетъ на ромъните, въ народно-просѣтно отношение той бѣше въ изѣтущо положение. Следъ като се бѣше закрепило стопанското и икономическото положение на добруджански граждани и селянини, следъ като занаятите и поминъкътъ се издигнаха до своята висота, добруджанецътъ помисли и за своята духовна култура. Въ хубавитъ и гиздави градове и села бърже започнаха да се изграждатъ голѣми и малки класни училища, прогимназии и основни училища.

Южна Добруджа не можеше да отстъпи по нищо на своята по-рано зародена северна сестра. Добричъ и Балчикъ доминираха на Кюстенджа и Тулча. Силистра сжщо така бърже се благоустрои и тамъ най-рано се издигна красивото,

монументално педагогическо училище, отъ което се прѣскаха лжчитъ на народната просѣта въ цѣра Добруджа.

Силистра, съ своето педагогическо училище, има сжщо такова значение за духовното възраждане на Добруджа, каквото Охридъ съ своя манастиръ „Св. Наумъ“ за Македония и България.

Бърже се повдигах добруджанецътъ въ икономическо отношение и бърже се издигах храмоветъ на науката и вѣрата.

Следъ педагогическото училище въ Силистра, построиха се две класни училища въ Добричъ, по едно въ Балчикъ и Каварна.

Въ по-голѣмитъ села сжщо започнаха да се издигатъ и откриватъ прогимназии и основни училища. Въ силистренско селата Айдемиръ, Калипетрово, Бабукъ, Алфатаръ се украсиха съ двуетажни голѣ-

ми училища. Въ Добришко, селата Каралий, Армутлий, Базуртъ, Пчеларово, Езибей, Геленджикъ и др. Въ Балчикъ и Каварненско: Спасово, Ючоринъ и много др. сега се надпреварваха да си построятъ по-хубави училища и черкви.

Бърже растеше броятъ на учителите и учениците. Кипѣше дѣлото на народното пробуждане и възраждането на българския националенъ духъ въ добруджанеца. Следъ тия общи бележки, ще трѣбва да свържа развоя на учебното дѣло въ Добруджа съ своите лични спомени отъ ученичеството и учителството си.

II

Въ Силистренското Държавно педагогическо Училище бѣхъ въ II курсъ, когато стана бунтъ срещу нововъведената въ запна изпитна система. Директорътъ Т. Беневъ бѣ пресилено строгъ и му липсваше педагогическия тактъ. Добри спомени съмъ запазилъ за учителите си: Радевъ, Бахневъ и Тодоровъ, които се стараеха да предотвратятъ готвящата се бунтъ.

Азъ, Г. Кирчевъ и Н. Магневъ се бѣхме учили като виновници и пострекатели. Повинаха ни въ дирекцията и ни предудрѣдиха да напуснемъ училището, или ще бѣдемъ изключени. Завинаги и че моята стипендия ще бѣде отнета. Презъ сѣдмата на зимата, м. ноември, азъ се опитихъ пеша за Добричъ, а Магневъ и Кирчевъ заминаха за ломското Педагогическо училище.

Отъ Добричъ отидохъ въ Шуменъ, дето завършихъ III пед. курсъ.

Първата година бѣхъ учителъ въ с. Дурбалъ, добришка околия. Селото бѣше отъ около 50 кжци, а селяните бѣха преселени отъ тулчанското село Каталой. Добри и любознателни българи. Напоеи съ чисто български националенъ духъ тѣ твърде много се отличаваха отъ другите селяни.

Пристигането на първия учител въ селото се посрещна съ голѣма радостъ. Азъ се настанихъ въ една отъ стаите на новото училище. Тамъ селскиятъ кехая ми

Какво става въ Ромъния

Изявленията на Мусолини, че договорът не е вечен и изказаните от него симпатии към Унгария и България, разтревожиха ромънските вестници и им дадоха повод за нападки спрямо него, както и за неговите договори.

«Универсул» декларира, че никой не може да отнеме ромънска земя, освен по същия начин, както ромъните са я добили и запазили: «най-напред чрез оръжие и след това с договор, наложен от победителя».

Партията на народа (Авереску) е имаща голямо събрание в Тежешварь, Генерал Авереску наругал всички други партии, като нареклъ царанителите криминали, а либералите — лъжци.

Той бил приет на аудиенция от регентството, след която доверените лица съобщили, че регентството сериозно мисляло за един национален кабинет без либералите (анесъ управляващите).

Принцеса Елена, майката на крал Михай, е поискала развод с майка си принц Карол, изгоненият от Ромъния бивш престолонаследник.

Колонизацията се засилва.

«Добруджа-жуна» пише:

«Шестте секции за колонизиране в Малка и Голяма Кайнараджа, Караормань, Айлоу и Екинджикъ са много весели. Стотиците колонисти дойдоха и си подадоха ръка с братята, за да колонизират Дръстора (Сиалистра) на Мирча, осигурявайки за винаги новия пост на ромънския востраж границата, тъй често прегазвана».

НАШИ ХОРА

Дора Габе

Викламе я какъ гради идеала на Добруджа мълчаливо и тихо. Викламе я да свещенодейства. Като весталка да раздува огъня на добруджанската народностна съвест.

Много е близо до насъ. Винаги е при насъ, затова още не виждаме колко голямо е дѣлото, което от ранни години строи, което е издала вече в душите ни.

Тя не е сама. И други охотници като нея работят безвъзмездно и предано за бѣдшето на поробена Добруджа. Но тя е от майсторите най-големия художникъ.

Съ пѣсень и съ ласки, день изъ день, тя ни кара да плачемъ съ сълзите на Добруджа, да живѣемъ мжките ѝ, да окриаме волята си за борба и за саможертва.

Още първите ѝ стихотворения («Теменуги») бѣха най-хубавиятъ букетъ отъ цвѣтята на добруджанската степъ. Ударили, красиви — тѣ ни се усмихваха съ очите на добруджанските звезди. Картини отъ бащината стрѣха, теменуги отъ родните нивы, които гали тихъ вечерникъ. Незагледни простори, ясно усмихнато небе. Добруджа!... Семната сж хвърлени въ родния черноземъ. И макаръ студената зима да е сковала недрата му — тѣ нѣма да изтелятъ. Влагата на националния духъ ги подхранва.

Така тѣ израстнаха. Дойде жътвата — лишната жътва на нейното литературно настояще.

«Нѣкога» — сборникъ отъ разкази.

Колко много пѣстрота! Една детска усмивка радостно ни приветства отъ всѣка страница. Спомени... Разказани край огнището, разказани презъ слъзи, просто, художествено и съ подкупваща непосредствена страсть. Предъ насъ възкръсва родна Добруджа: нейния битъ — душата на добруджанеца, смирена, мило-сърдна и красива.

Нѣма да споменавамъ за пжтните бележки на Дора Габе. Нѣма да разглеждамъ талантливо преведените ѝ «Полски поети», нито гениалните «Химни» на великия Янъ Каспровичъ. Ще отмина и многобройните ѝ стихове за Добруджа, магьосническия чаръ на сказките ѝ, великолепния преводъ на «Ангели» и много отъ творчески постижения на талантливото ѝ перо.

носите да се храня подъ редъ отъ — всѣка къща, въ която имаше ученици.

Всички дѣца отъ 8 до 14—15 год. възраст, на брой 74, бѣха записани въ I-во отделение, понеже не знаѣха четимъ писмо, а жадваха да се научатъ колкото е възможно по-скоро.

Моята учителска задача бѣше много трудна. Теоритически познания, които бѣхъ придобилъ въ педагогическото училище, малко ми помогнаха. Азъ самъ нареждахъ програмата и методите си, споредъ както ми се налагаше отъ живата педагогическа практика.

До м. декемврий свършихме съ около 24 деца цѣлия материалъ за I отделение и отъ тѣхъ веднага образувахъ II отделение. Следъ два месеца отделиенията станяха три, а презъ априлъ вече имаше четири отделиения.

«Малкиятъ добруджанецъ». Една великолепа книга. Прочетете само «Гергьовденъ», ако искате да почувствате душата на Добруджа, бита и народностния обликъ на добруджанския българинъ.

Тази книга ще изиграе огромно значение за самосъзнанието на емиграцията, особено — на подрастващото добруджанско поколение.

«Малките пѣсци» на Дора Габе, «Калина-малина» и др. нейни детски работи сж първи по своята глѣбина, непосредствеността и свежестта на чувството. Никой български поетъ, както нашата любимица, не умѣе така естествено да затрогва детската душа. Никой другъ не знае пътя къмъ сърдцето на детето.

Умениято на голѣмата добруджанска поетеса да се превъплотшава и съ езика на детската интимностъ да ни разкрива приказното, фантастичното и красивото въ живота — най-добре проличаватъ въ поетическия тонъ на последните ѝ стихотворения (цикъла «Добруджа»).

Всѣкакви словословия за тѣхните достоинства сж излишни. Тѣ сж нашата въра, нашата мжка. Чезъ тѣхъ ние плачемъ, чрезъ тѣхъ Добруджа ни зове, въ тѣхъ се оглежда страдалческиятъ и образъ — нашиятъ образъ, страданията и тревожните ни търсения.

Дора Габе е една голѣма наша гордостъ. И не само наша: литературното ѝ дѣло прави честь и на българската литература, дето тя е тачена, обичана и възхвалявана.

Венцианъ

Свой парламентъ

Националцаранителите още водятъ борбата за сваянето на Братяну. Както се знае, тѣхните депутати — една доста внушителна група — напуснаха демонстративно парламента следъ остри пререкания съ правителственото болшинство. Царанистките депутати решили да си образуватъ свой парламентъ. Тѣ сж наели залата на журналистическия синдикатъ, дето ще откриятъ заседанията на своя собственъ парламентъ!

Близките учители често ме заобикаляха презъ учебно време и се оудваха на отличните отговори на децата.

Презъ м. май дойде училищниятъ инспекторъ по ревизия. Селяните ме хвалѣха за голѣмото ми усърдие. А и той самъ престои два дни, като изпитва по всички главни предмети повечето отъ учениците. Въ ревизионата книга написа своите одобрения отъ успѣшната ми работа. Въ негово присъствие училищните настоятели държаха постановление, че ми даватъ 800 лв. възнаграждение, което инспекторътъ веднага утвърди.

На годишния изпитъ присъствуваха около 10-на души учители, които имаха пълна свобода да задаватъ въпроси на учениците. Двама асистенти имаше отъ Добричъ, които останаха много доволни отъ изпита.

Падението имъ

Професорътъ по международното право при Софийския държавенъ университетъ, г. Г. П. Геновъ, единъ ревностенъ защитникъ на каузата на малцинствата, разглежда въ в. «Зора» брой 2676 отговора, който ромънското, югославянското и тръцкото дружества за ОН даватъ на предложението, което българското д-во е направило предъ Международния съюзъ на дружествата за ОН, щото да се занимае съ положението на българските малцинства, останали подъ чуждо владичество изъа ромънските възражения, съдържащи се въ техния отговоръ и той пише:

«За ромъните злото въ южна Добруджа не бива да се търси нито въ обстоятелството, че една областъ, безспорно българска, въ която ромъните съставляватъ до сега една незначителна групичка, бѣ заграбена отъ тѣхъ презъ 1913 год., нито въ режима на насилията, произволитъ, ангажиранитъ, конфискациите, принудителните изселвания въ България, наложени на Българитъ тамъ, а единствено въ «четничеството», което добруджанските ириденски организации у насъ подържали въ Добруджа. Нито поменъ, обаче, нема въ ромънския мемоаръ за истинското положение на българското население, останало подъ ромънска властъ, за потъпкваните негови права, за затворените негови училища и църкви, за конфискуваната му земя, за робския му животъ».

За какво «четничество» говорятъ ромъните? Отъ самия тѣхенъ парламентъ се изнесе, че това сж обикновени разбойнически банди, съставени отъ декласирани елементи, повече ромъни, които обикновено се намиратъ подъ покровителството на ромънската администрация. Това българската делегация ще установи документално. Други случаи. Прокурентъ отъ Добруджа българинъ въ България. Терзанъ отъ постоянната мисль за своите близки, за своята челядь, за своя имотецъ, помъква се тайно до родната си стрѣха да види своите наймили на свѣта хора, ромъните го залавятъ и го обавятъ за «комитаджия».

Това е прословутото «четничество» въ Добруджа, съ което отъ Букурещъ се мжчатъ да плашатъ Европа и да оправдаватъ своя безчовъченъ режимъ надъ българското население въ тая областъ.

Б. Р. Ония, които сж писали ромънския отговоръ, сж стигнали до страшно падение, повече дори отъ това на Букурещъ. Пучаря и Сие, които поне открито си заявяватъ, че Добруджа на всѣка цена трѣбва да стане «цинцарска Македония», следователно, българщината не се преследва зарадъ некава «четничество», която дума, прочемъ, е произнесалъ вълкътъ, когато срещналъ агнето.

Ще пазятъ мира

Генералъ Мърдареску, главенъ инспекторъ на войските въ Ромъния и генералъ Самсоновичъ, подначалникъ на генералния щабъ, сж заминали за Полша, дето ще иматъ срѣща съ членове на полския генераленъ щабъ. Твърди се, че между Ромъния и Полша щѣлъ да бѣде сключенъ важенъ съюзъ: Русия и Германия еднакво угрозявали и двете страни. Цѣлата на съюза щѣла да бѣде поддржането на мира въ Европа.

Всѣ за миръ се говори, а военни съюзи се сключватъ!

Частниятъ животъ на човѣка е тѣсно свързанъ съ неговата обществена деятелностъ.

Хр. Бойковъ

Писмо до приятеля

Срѣдъ житата

Полето ме здрависа като старъ познаникъ. Врегенитѣ нивы се дълнуваха и пѣха. Кървавочервенитѣ макове радостно ми се усмихваха, а синята мегличина — разказваше нѣкаква приказка, която нѣкога съмъ живѣлъ.

Отъ двете ми страни нивы. Златокоси, високи — истинско развълнувано море. Вечерникътъ само броди, пригръща ги, усмихва се гукъ, подсвирва тамъ, за да замре и той опияненъ отъ кавала на нѣкой овчаръ, като вечерята, която пристѣпя — монахиня, уморена, тиха и нежна — притворила дълги рѣсници, за да сънува несънувания съмъ на своята повѣхнала младостъ.

Защо станцето не грѣе?

Жътва е, а то не препича, не припопла. Не екти полето отъ смѣхъ, подвиквания и пѣсни!

Застигахъ жътварки и угрижени стопани. Лицата имъ изглеждатъ весели — притворено весели. Ето, всичкото това злато е тѣсно. Съ потъ е поено. И съ съзи росено. Но мръсни ръце се протягатъ да го взематъ. И ще го взематъ.

Земата е нашата майка богородица. Земата е най-милото, което имаме. За кѣшей земя синъ баща убива. Земата е надеждата, живота ни.

А тѣзи черни и коравосърдечни хора идватъ да крадѣтъ залька отъ устата ни! Убийци!

О, мое родно поле! И ти си осквернено. И срѣдъ тебе далии и кържалии бечинстватъ. Полицейскиятъ ботушъ глѣче всичко — и нивята, и развѣтлитѣ макове, и нашите души.

Виждамъ ви, мои родни братя и сестри! Жъните жътвата на своите благодатни усилия. Жъните своите надежди. И душата ви плаче: не за такава жътва бѣ сънувало вашето сърце; не за такава лѣто бѣхте блѣнували вие.

Жънете, жънете... Нека сърпозетъ ви да пѣятъ. Душитѣ ви нека тихо имъ пригласатъ. Когато си замине робската нощъ, въ усмивката на утрото пакъ ще ни поздравятъ ранобудните волни чучулиги.

И пѣсенята имъ като майчина благословия ще цѣлуе полето, родното поле! Ще ѝ се усмихнатъ маковете, мегличината и ехото ѝ ще отзвѣи въ душите ни бодро, радостно и весело.

Розмаренъ

Кой държи властта?

Доколко цинцарите колонисти въ Добруджа сж самонадеяни и самовластни, показва следниятъ фактъ.

На 28 май една дива тѣла отъ цинцари е заградила секцията на жандармерията въ Шабла и съ дивашки вой е настоявала да ѝ бѣдатъ предадени жителите на с. Сарж-Меше. Ив. Габровски и Пенчо П. Пѣнчевъ, които, при една разпра съ единъ цинцаринъ, който съ ножъ въ ръка искалъ да имъ вземе единъ конъ, се бранили срещу него като сж го вързали и докарвали въ секцията на жандармерията въ с. Шабла, за да бѣде обузданъ. Нападателятъ на секцията просто искали да имъ бѣдатъ предадени тия двама българи, за да се справятъ съ тѣхъ, т. е. да ги лишатъ отъ живота.

Жандармитѣ излѣзли по умни.

Колко ли усилия полагаатъ нашите братя българи, за да се въздържатъ отъ репресалии срещу престѣпните цинцари!

Този духъ всѣки можеше да забележи въ голѣмите селски сборове, въ паназиригѣ, по градските пазарища, въ черквите и училищата.

Чужденецъ за добруджанеца бѣше само издребнялата въ партизанските борби държавна властъ, която малко правѣше за икономическото, стопанското и културно повдигане на Добруджа и на нейното трудолюбиво и достойно население.

Съ такава душевна горестъ и болка на душата си това население бѣ хвърлено въ робските вериги на ромънската анархия.

Б. Н. Балкански

Платихте ли си абонамента?

Благородни задачи

(Продължение от миналия брой — програмата на Софийското д-во)

Ще положим особени грижи за учредяване служба за настаняване на работна безработица, за подпомагане нуждаещите, за уреждане безплатни трапезарии и др. хуманни и човолколюбиви инициативи, целящи да намалат до минимум страданията и неволите на бълганците.

Ще действаме, щото съюзният орган да стане настолна книга, библията на всяка добруджанска къща. Вестник „Добруджа“ — свидна наша рожба, огледана с много грижи и жертви, трябва да крепне и да се развива, защото чрез вестника ние правим публично достойствие тежкия и успокоителен режим в поробената родина, чрез него ние предаваме легитимните права на поробеното население, той е и нашата трибуна, чрез която педираме каузата си пред цялия свят.

Ще изпълняваме лоялно и добросъвестно всички решения на нашите конгреси и ще се подчиняваме на разпоредбите и върховните управителни тла. Ще положим усилия да възпитаваме членовете на дружеството в дух на ред и дисциплина, на зачитане волята и решенията на болшинството, докато тй сж такива. Ще апелираме и ще настояваме пред всички членове да сжлят името и честта на дружеството и на Съюза, да работят за издигане на тхния престиж и влияние всредъ нас и всредъ българското общество и вън от пределите на царството.

Ще действаме, щото въ общити ни събрания винаги да се върши дълга работа. През време на тия събрания и въкога, въобще, когато сме призвани въ служба на дълга, да имаме пред видъ измъчения образ на Добруджа, тежките и неописуеми страдания на поробеното население, неволите на несретните наши бълганци и да издигнем нашата работа до най-върховен дълг, до свещеност. Дребнавиги интриги, апострофити, енобузданата реч да отсвят мсто на спокойната, здрава и сериозна мисъл и творчество.

Големити въпроси — политиката и тактиката на движението дружеството ни спокойно и с нужната сериозност ще обсъжда, колем пжти му се поставят

от върховната управа. Всички свои решения д-вото ще прави достойно на конгресити, чрез делегатити, които ще изпраша въ тхх.

Дружеството ще следи отблизо живота на поробенити братя и режима въ Добруджа и ще подкрепя всички протестни акции, интервенции и пр. на Изпълнителния комитет или по нареждане и въ съгласие съ последния, самд ще предприема такива въ защита на личнит, човшки, граждански и политически права на поробеното население въ Добруджа.

Мстното дружество, имащо седалището си въ столицата на свободното царство, дето най-силно и най-върно бие пулсът на цялия обществен живот въ страната, въ всичкити му разклонения, дето всредъ добруджанската емиграция има най-значителния кадър от интелектуални сили, гдето най-сетне пребивава и златната добруджанска младеж, това мстно дружество трябва да бжде авангарда, пжтеводната звезда, която ще показва на всички добруджански дружества пътя, по който трябва да се върви, за да стигнем на спасителния брег.

Мстното дружество трябва да бжде още най-големата опора на Изпълнителния комитет, силата и авторитета на който трябва да издигаме все по-високо и по-високо, защото той е, който представлява движението тук и въ чужбина и действа от името на цялата емиграция.

Тези сж накратко целити и задачит, за разрешението на които ще се предадем съ възторг въ служба на дълга, което е свето и благородно.

В името на това дло ние искрено подаваме ръка на всички добруджанци въ София и ги молим братски да я поемат и съ общи усилия да работим за успха му.

Елате всички при нас, наредете се до един прд траурното знаме на Добруджа. Елате, за да може отпосле всеки един от нас съ гордост да казва, че и той е работил за родината, че е достойно нейно чело.

Да живее Добруджа! Да живее Софийското просветно-благотворително дружество „Добруджа“!

Из хубавити книги

(Въ тоя брой даваме първата част от заключението на книгата на г. проф. П. Мутагчиев — „Българи и ромъни въ историята на дунавскит земи“. Краят на заключението ще дадем въ следния брой.)

Заключение. — Йорга вече е добил известността на човкъ, който повече пише, отколкото мисли, и който фабрикува съчиненията си по-бърже, отколкото другит биха могли да ги четат. На тая негова графомания, може би, се дължи, че той пише по всичко, което му дойде на ум и пише тй, както му падне на перото. Но ако съ тая негова слабост може да се обяснят много от курьозитетити, които той трупа на книжния пазар, тя не обяснява тенденциозността, от която сж вдъхновени разглежданити му работи. Тук вече причинит сж от съвсем друг характер: и не само въ невежество трябва да се обвини влашкият учен, а и въ това, че е поставил своята наука въ услугит на една грандоманска политика, съобразно съ които интереси той не се двоуми да изопачава историческит факти. Именно по такъв път сж създадени неговити норми за „Ромънския Дунав“, за ромънския континент въ Влашко, Мизия и Малка Скития, за „първити ромънски държавни кристализации“ въ североизточна България. Оттам и всички нелепости, които той разказва за ржководещата роль на власит въ историята на балканскит земи и, специално, въ тая на българит. Оттам, най-сетне, и неговото желание, по всеки начин да припише историческит ценности въ миналото на балканскит народи и, да (възвеличи надъ всяка мърка ролята на постиженията на своити прадеди. Примери въ това отношение ние приведохме много, но тй далеч не изчерпват всичко, което влашкият учен си е позволил да съчини. Споменахме, че той представя покръстването на българит, като една проста търгашеска сдлка. Йорга не може да не знае, че колебанието на Бориса между Рим и Цариград настъпва, собствено, след кръщението. т. е. след като българит получили от Византия областта Загоре. Известно е, освен това, че решението на Бориса да христианизира своя

народ е било обусловено и от културни и национално-политически съображения. Знаещ това, обикновеният читател ще се запита, защо е било нужно на влашкия професор да представя въ тй неблагоприятна светлина мотивит и обстоятелствата на българското покръстване? Отговорът е много прост: — кръщението е единичното голмо събитие из българската история, което Йорга, при всичкити си изобретателност, не е смогнал да припише на своити власи. Оставала му единичната възможност да се опита да го окарикутира; и той прибегнал до нея.

Срещу това, разбира се, фактити и събитията из ромънското минало се явяват у него надути и украсени до степень, която ни прави неузнаваеми. Влашкият скитнищ-овчари из Източна Тракия, напр., които император Андроник II заповядал насилствено да бждат преселени въ Мала Азия, защото се боял, че тй могат да услужват на татарит, чето нашествие тогава се очаквало, сж обявени от Йорга за „верни и храбри съюзници на империята“... настанени за защита на столицата, между Цариград и Гиза!

Направлението, което Йорга застъпва не стои изолирано въ ромънската историография. Още няколко имена на други по-млади, но не и по-скрупулни от него, се редят под „изследвания“ и „синтези“ от рода на тия, що разгледахме. И упоритостта, съ която тй разпространяват своити възгледи из всевъзможни публикации и на най-различни езици, взаимнит реклами, които си правят — всичко това не е ниго случайно, нито пък лишено от вътрешен смисъл и основание.

Това, което въодушевява днес ромънскити учени от школата на Йорга, не е само да измислят една история на своя народ, *който единично измежду европейскити народи, до самия край на средновековието нма своя история*. Стремещът им да открият влашко население въ земит, които през миналото сж били и си остават български, и да припишат нему авторството на много от голмити събития въ българската история е *въдновен от съвсем други и твърде реални желания*. (к. н.)

Плач за цинцарит

Въ гр. Търговище (Ромъния) е бил открит конгресът на Ромънската културна лига, на която председател е професор Йорга.

На конгреса се е явил Н. Бацария от името на Македоно-ромънското д-во (демен от организацията на цинцарит въ Ромъния) и съ слзи на очи оплакал участта на цинцарит, за които казал, че досега тй не сж видели добър ден, тй като географически били захвърлени далеч от отечеството си — Ромъния. Но той се надявал, че под закрилата на Културната лига щъл да дойде денът за освобождението и на ромънит-македонци и именно той е дошел въ конгреса да иска подкрепа от цялия свят, за цинцарит, които понасяли голми страдания.

Макаръ казаното от Бацария, духовният вожд на цинцарит, да е доста смтно, но от досегащата дейност е ясно, че и той иска да види един ден всички цинцари заселени въ Добруджа, която да стане за тхх нщо като отечество. Но Бацария забравя, че отечество е земята, дето се е родил човкъ.

Зачервете имъ ушит

Въпрки нареждането на ромънското министерство на земледелието, щото третината, която се пада на държавата от селскит полски имоти, подлежащи на провърка, да не се взема от засетит ниви на тия, на които длата по провърката сж свършени, а на тия, на които длата още не сж свършени предъ апелативнит комисии да не се взема нищо — въпрки това, обаче, агрономит отнемат третинит и то измежду най-хубавити ниви. Онова, което сжщо тй важно, то е, че взетит третини не се дават на колонистит, а се задържат от самит чиновници, и за колонистит се изземват други.

Предъ министра на земледелието сж направени оплаквания от някои селяни-българи. Дали министрът ще опъне ушит на чиновницит, или пък чиновницит ще опнат ушит на оплаквачит?

Хроника

Канцеларията на Софийското д-во „Добруджа“ се премести на ул. „Алабинска“ 46 — Цокев-базар — втора врата от лво. Умоляват се дружественити членове да съобщат въ канцеларията лично или съ писмо точнит си адреси, тй като поради новата номерация на къщит, много от съобщенията на д-вото не стигат по предназначението си.

Русенци след известното време щли да върнат визитата, която имъ направиха силестренци и туграканци.

По случай 50 годишнината от присъединяването на северна Добруджа къмъ Ромъния, въ цялото кралство през м. октомври т. г., щли да станат голми тържества.

Добруджанецът Ив. Георгиев, 27 годишен, родом от с. Хаджилар, силестренско, член на Габровското д-во „Добруджа“, на 19 май т. г., като е искал да се къпи въ Янтра, хвърлил се въ водит й, но си ударил главата въ подводна скала и потънал. Трупът му е изваден и погребен въ гробищата на с. Банковци, Габровско. Дружеството въ Габрово е поставило надгробен камък. От името на това д-во и на всички емигранти изказваме на близкити му най-сърдечни съчувствия.

Заемът, който Ромъния иска да сключи навън срещу голми мжнотини откъмъ някои държави. Вътре въ страната той среща съпротивата на най-големата опозиционна партия — Национал-царнистка.

Поминал се е внезапно въ Добрич Маринъ Хр. Чакиров, уважаван и добре ценен музикант.

Селянит въ Добруджа, които сж собственици на овце, не трябва да плащат за тхх отделен данък, въпреки, че при тхх се явяват бирници и искат данък за овцет. Според чл. 30 от закона за пркити данъци и параграфъ 72, алинея 3 от инструкцит по този закон, собственицит на овце не се облагат отделно съ данък за овцет, когато отглеждането на овцет се извършва въ тхнит земи.

Злободневка

Робството

Дло Нако от с. Голма-мжа и бабичката му уж бха екскурзант като другит, уж бха дошли въ Русчук да се обликат и спирителит съ българит, а пък вървха тй никакъ плахо по улицит.

Зрънха ли стражар, дло Нако веднага снемаше калпак си и низко поздравляваше, хемет до земята. Стражарът любезно приемаше поздрави, а дло Нако се чудеше и маеше защо стражарът не е намръщен и защо на устата си нмаше обичайнит дебел псуван!

Срещнха ли нкой съ особна униформа, дло Нако все се кланяше и когато получеше любезния отговор на поздрави си, той се спираше да се чули:

— Я гледай, тука и голмити приемат поздрави ни!

— Бре Нако, че нали тука е България, бре! Какло си се объркал?

— Остави се, холант, още не мога да се отпусна.

Минават вестникопродавци съ кръсливи викове.

— Нако, я зем един вестник да видимъ дали пише нщо за насъ.

— Махни се, мари. Ще ни види нкой от сигуранията, па иди се разпрай!

— Каква сигуранията те пати, нали сме у Русчук?

— Тю да му се не видят и сигураният! Я бре, момче, дай един зяръ политик!

Дло Нако бърже сгва вестника, тиква го на дното на пояса и се оглежда наоколо.

— Довечера ще го четемъ, въ огела. Де да знайш!

Когато седнаха въ една гостилничка, един любителен българин не можеше да се наравда на хубавити лица на двамата добруджански селяни и втречено ги изглеждаше, като че ли искаше да види въ думит имъ.

— Тоя дето тй ни гледа, не е на добре. Прилича на цинцарин. Ще ни пати главата нщо! Той галиба е видъл вестника!

— Какъв ти цинцарин, бе Нако! Тук нма цинцари. Гледа си човкът. Може и да ни се рава!

— Право казваш! Хей, копий, ви на иче!

— А бре защо му говориш влашки? Де ще те разбере момчето?

— Ще чуе нкой, дето приказвамъ български. Знамъ ли азъ!

— Ама че си човкъ, Нако! Още не можа ли да разбереш, че сме въ България?

Надвечер дло Нако се поотпусна малко. Когато го заведоха на игрището и хилядит юначета показяха българското геройство, дло Нако се наплака на воля, а бабата му хълцаше ли, хълцаше. Тй дадох просторъ на слзит си и като че ли въ душата имъ ставаше все по-светло и по-леко.

Върнаха се въ хотела съ облекчени гърди. Дло Нако уж вече разбра, че не е въ село, но когато си лгаше, поржча на бабичката си:

— Хемъ да ме събудиш по раничко, че моя ред е да отида ангрия съ колата.

Стр.

Титулеску, министър на външит работи въ Ромъния, щъл да посети Българд. На това посещение политическит среди отдавали голмо значение. Щло да се говори пакъ за усигуряване мира на балканит, т. е. осигуряване на вчни времена поделената плячка!

Въ пжтническия параход „Редже Карол“ на Кюстенджанското пристанище е избухнал един цинидър съ сжстен въздух. Двама души от персонала били тежко ранени.

Отъ Букурещ телеграфират съ дата 14 т. м.: Завчера и вчера въ някои области на страната валеха проливни дждове, които причиниха голми наводнения. Въ Трансилвания много желъзопжтни мостове сж отвлечени, а линиит повредени. Съобщенията за Сибу и Брашов сж прекъснати. Ркит сж придошли. Нивото на рка Сомеш се повишило съ 3 метра. Има много удавени. Въ Бесарабия водит сж наводнили много села, които сж полуразрушени. Посевит навскъжде сж унищожени. Въ окръга Чатале Алба има много селяни убити от гръм или удавени. Загубит сж грамадни.

Печатница С. М. Стайковъ — София